

BEKÖSZÖNTŐ

Mint „Szent Ferenc hűséges fia” és az assisibeli Szegény szegény tanítványa Antal először önmaga vállalta az Úr és apostolai életkörülményeit, másoknak csak ezután kezdett beszélni a szegénység türelmes elviseléséről és vallási értékéről. Amikor szegény vándorprédikátorként faluról falura, városról városra járt és a katolikus tanítást hirdette a szegénységről és a birtoklásról, szavait a saját élete hitelesítette hallgatói előtt: „A szabadon vállalt szegénység erőt ad az embernek, a gazdagság viszont elgyöngíti. Mert az ember hamarosan vagyonának szolgája lesz, ahelyett hogy uralkodna rajta. Ha ugyanis valakit veszteség ér, és emiatt szomorkodik, ez megmutatja, hogy rabja lett annak, amit előbb, a szerencséje idején birtokolt.” Antal még ágostonos kanonok korában Lisszabonban és Coimbrában fáradhatatlan buzgalommal egészen rendkívüli jártasságot szerzett a Szentírásban. A magányban és az elmélkedő imádság csöndes óráiban ezt a gazdagságot annyira kiművelte magában, hogy mindenkit bámulatba ejtett. IX. Gergely pápa -- csodálattal eltelve Antal egyik beszéde után -- „a Szentírás szekrényének” nevezte. Mert amikor Antal a tömeghez beszélt, gyakran megesett, hogy a Szentírás szavai jöttek ajkára: hallgatói nem emberi szavakat hallottak, hanem az Írás örök érvényű ígét. A beszédnek ez a módja mély meggyőző erőt kölcsönzött neki. Az emberek, még a tévhitben élők is, csodálták mélységes vallásosságát.

Isten szeretete mely egykor a misszióba vitte, és eltöltötte a vértanúság vágyával, most a kereső és tévelygő emberekhez vezette. Ezt vallotta: „A prédikálónak le kell szállnia az emberekhez, majd ismét föl kell emelkednie, hogy az elesett embereket magával emelje.” Ez a szerető vágyakozás Isten után prédikációs vándorútjai végén mindig visszavitte a magányba és a szemlélődő életbe. Az emberek iránti szeretete azonban hamarosan ismét kiragadta a csendből, „mert a jó szónok nem időzhet sokáig a szemlélődő életben, ha másokban is gyümölcsöt akar érlelni”.

Elöljárói megbízásából Antal először Felső-Itáliában fáradozott az Egyháztól eltávolodottak megnyerésén. A lelkek iránti buzgósága arra ösztönözte, hogy bemerészkedjék fellegvárunkba, Riminibe is. Megszámlálhatatlan tömeget nyert meg prédikációval és vitával. Köztük volt Bonillo is, aki harminc éven át az egyik szekta főnöke volt. Érthető, hogy rendtársai, mihelyt hozzáfogott e tevékenységéhez, azt kérték, képezze ki őket is erre a munkára. Kérésüket egyenesen Szent Ferenc elé terjesztették, s Antal megbízást kapott a tanításra. „Azt akarom -- írta Ferenc Antalnak --, hogy a testvéreknek tanítsd a szent teológiát, de úgy, hogy sem benned, sem bennük ki ne aludják az imádság szelleme, azoknak a szabályoknak megfelelően, amelyeket adunk.” Megbízásával Antal megalapította rendjének első tanulmányi házáat Bolognában, ahol ő lett a teológia első tanára.

1224-ben a felső-itáliai munkát rendtársaira bízhatta. Dél- Franciaországba ment, először Montpellier-be, az eretnekháborúban ez volt a katolikusok főhadiszállása. Antal azonban nem sokra becsülte a csapatokat és a fegyvereket. Az ő fegyverzete Isten ígéje és a megtévesztettek iránti szeretete volt. Eljutott a mozgalom középpontjába, Toulouse-ba is, ahol akkor Domonkos teljes erővel küzdött. Amint Montpellier-ben, Antal itt is oly sikerrel folytatta munkáját a teológia tanáraként és szónokként, hogy elnevezték az „eretnekek pörölyének”. Prédikációs följegyzéseiben azonban egyetlen bántó vagy támadó szó sem található a tévhitiek ellen. Ezért ezt a nevet prédikálásának eredményességére kell vonatkoztatni, nem pedig előadásának módjára vagy stílusára. Rendjének ama kolostorai folytatták munkáját, amelyeket itt alapított.

1227-ben ismét visszatért Felső-Itáliába, hogy megkezdje utolsó megbízását: a hívők erősítését és megszilárdítását. Különösen az 1231-ben Padovában tartott böjti beszédei jelentettek páratlan eseményt. Az emberek már az éjszaka folyamán özönlöttek, úgyhogy nem akadt megfelelő méretű templom, ezért Antal a szabadban prédikált. A beszéd után gyónáshoz tódultak az emberek. Padova városa és környéke szemmel láthatóan megváltozott: halálos ellenségek békültek ki, adósokat engedtek szabadon, uzsorakamatokat és jogtalanul szerzett javakat adtak vissza, rossz nők, tolvajok és más gonosztevők bűnbánatot tartottak. Szavainak hatékonyságáról máig tanúságot tesz az 1231. március 15-én hozott adó törvény, amely szerint ezentúl az adós csak vagyonával, és nem személyével vagy szabadságával kezkesedik.

Ez az óriási munka azonban teljesen felőrölte egyébként is gyenge egészségét, úgyhogy ugyanabban az évben június 13-án, alig harminchat éves korában meghalt.

A sírjánál történt számos imameghallgatás, gyógyulás és csoda következményeként IX. Gergely pápa alig tíz hónappal halála után szentté avatta. Csodatevő híre a hívő nép tudatában háttérbe szorította az evangélium hirdetőjének és a segítő szeretet apostolának alakját, jóllehet későbbi legendája szívesen foglalkozott ezzel a tevékenységével.

XII. Pius pápa 1946. január 16-án egyháztanítóvá nyilvánította. Ezzel iránymutató tanítóul rendelte számunkra is, akik az evangélium szellemében minden keresztyén egységére törekszünk. Ünnepe kezdettől június 13-án ülték meg, s tisztelete gyorsan általánossá vált.